

Firma pożyczkowa ma prawo przetwarzać dane klienta, nawet gdy nie udzieliła mu kredytu

FIRMA I KONSUMENT | Jeżeli klient wystąpił z wnioskiem o udzielenie pożyczki, a w celu umożliwienia spółce weryfikacji jego danych okazał dowód i dokonał tzw. mikropłatności ze swojego rachunku, to informacje o nim mogą być legalnie przetwarzane. Nawet wówczas, gdy ostatecznie firma odmówiła mu finansowego wsparcia.

MICHAŁ KOŁTUNIAK

Firma pożyczkowa będzie mogła w takim przypadku przetwarzać dane osobowe niedoszłego klienta, choćby on sam zgłaszał co do tego sprzeciw. Ma on oczywiście prawo zażądać, aby firma nie wykorzystywała informacji o nim do celów marketingowych i ograniczyła ich zakres do niezbędnego minimum, ale nie może skutecznie zażądać całkowitego ich usunięcia z bazy danych tego przedsiębiorcy. Jeszcze raz warto podkreślić, że dotyczy to także tych sytuacji, w których po wystąpieniu z wnioskiem o udzielenie pożyczki, dokonaniu tzw. mikropłatności, czyli przelewu na bardzo małą kwotę (np. 10 gr) w celu weryfikacji tożsamości klienta i prawidłowości rachunku, na który miałyby trafić środki pożyczki oraz wreszcie po przeprowadzeniu przez pożyczkodawcę weryfikacji zdolności kredytowej, ten ostatni udzielił odpowiedzi odmownej.

W takim przypadku przedsiębiorca powinien zaprzestać przetwarzania danych, które były zbierane i niezbędne do udzielenia pożyczki, w tym np. odnoszących się do nazwiska panińskiego matki lub danych pozyskanych ze zbiorów biur informacji gospodarczej lub kredytowej. We własnym zasobie firma musi jednak pewien zakres informacji pozostawić. A wynika to z przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (DzU z 2014 r., poz. 455). Jednocześnie wypełnia przesłankę legalnego przetwarzania danych z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych (DzU z 2015 r., poz. 2135 ze zm.).

Ustawa o ochronie...

Zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobo-

wych, przetwarzanie danych jest dopuszczalne wówczas, gdy jest to niezbędne do zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa. I właśnie na takie obowiązki, wynikające z przepisów szczególnych, może w opisanym przypadku powołać się przedsiębiorca. Należy bowiem zwrócić uwagę na art. 9k, w związku z art. 8b ust. 1, art. 8b ust. 3 pkt 1 oraz art. 8b ust. 4 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

...i walce z praniem pieniędzy

Zgodnie z tymi przepisami instytucje obowiązane stosują wobec swoich klientów środki bezpieczeństwa finansowego. Zakres stosowania jest określany na podstawie oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (zwanej oceną ryzyka), dokonanej w wyniku analizy z uwzględnieniem w szczególności rodzaju klienta, stosunków gospodarczych, produktów lub transakcji. Środki bezpieczeństwa finansowego polegają m.in. na identyfikacji klienta i weryfikacji jego tożsamości na podstawie dokumentów lub informacji publicznie dostępnych. Jak wskazuje art. 8b ust. 4 pkt 1, środki bezpieczeństwa finansowego są stosowane w szczególności przy zawieraniu umowy z klientem. Natomiast identyfikacja klienta obejmuje w przypadku osób fizycznych i ich przedstawicieli – ustalenie i zapisanie cech dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby, a także imienia, nazwiska, obywatelstwa oraz adresu osoby dokonującej transakcji, a ponadto numeru PESEL lub daty urodzenia w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL, lub numeru dokumentu stwierdzającego

tożsamość cudzoziemca, lub kodu kraju w przypadku przedstawienia paszportu.

Z kolei wspomniana weryfikacja polega na sprawdzeniu i potwierdzeniu danych i następuje przed zawarciem umowy z klientem lub przed przeprowadzeniem transakcji. W opisanym przypadku taka weryfikacja tożsamości została przeprowadzona przez przedsiębiorcę poprzez dokonanie przez klienta transakcji przelewu na rzecz spółki określonej, niewielkiej kwoty (tzw. mikropłatność). I właśnie dane pozyskane na podstawie tej weryfikacji pożyczkodawca ma obowiązek przechowywać przez okres pięciu lat, licząc od pierwszego dnia roku następującego po roku, w którym weryfikacja została przeprowadzona. Wynika to wprost z art. 9k omawianej ustawy, zgodnie z którym informacje uzyskane w celu i wyniku weryfikacji są przechowywane przez okres pięciu lat, licząc od pierwszego dnia roku następującego po roku, w którym przeprowadzono transakcję z klientem.

Jest podstawa

Tym samym powołane przepisy ustawy o przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu zobowiązują przedsiębiorcę do przechowywania danych osobowych klienta pozyskanych w wyniku weryfikacji jego tożsamości. Zgodnie z przepisami wolno mu to robić w zakresie jego imienia i nazwiska, numeru PESEL, serii i numeru dowodu osobistego, adresu zamieszkania, adresu korespondencyjnego. Jednocześnie wypełnia to przesłankę legalności przetwarzania danych z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. ©©

•ZDANIEM EKSPERTA

Edyta Bielak-Jomaa
generalny inspektor ochrony danych osobowych

W przedstawionej sytuacji skarżący, który żądał usunięcia jego danych osobowych będących w posiadaniu firmy pożyczkowej, nie był jej klientem, gdyż nie otrzymał pożyczki, o którą aplikował. Wniosek, który w tej sprawie złożył do spółki, został bowiem zweryfikowany przez nią negatywnie. W związku z tym przedsiębiorca usunął część danych skarżącego, tj.: nazwisko panińskie matki, stan cywilny, wysokość wynagrodzenia, dane uzyskane z biur informacji kredytowej, gdyż ich przetwarzanie stało się zbędne z punktu widzenia osiągnięcia celu, dla którego zostały zebrane. Jednak spółka nadal przetwarza takie dane osobowe niedoszłego klienta, jak: imię i nazwisko, numer PESEL, seria i numer dowodu osobistego, adres zamieszkania, adres korespondencyjny. W ocenie generalnego inspektora do przetwarzania danych w takim zakresie zobowiązują przedsiębiorcę przepisy ustawy o przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Jednocześnie w ten sposób wypełniona jest przesłanka z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. ■

•PODSTAWY LEGALNEGO POSIADANIA DANYCH

Zgodnie z art. 23 ustawy o ochronie danych osobowych, przetwarzanie danych (tzw. danych zwykłych) jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy:

- osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych,
- jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa,
- jest to konieczne do realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną lub gdy jest to niezbędne do podjęcia działań przed zawarciem umowy na żądanie tej osoby,
- jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego,
- jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą.

W myśl ust. 4 tego artykułu, za prawnie usprawiedliwiony cel, o którym mowa powyżej, uważa się w szczególności: marketing bezpośredni własnych produktów lub usług administratora danych oraz dochodzenie roszczeń z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. ■

podstawa prawna:

ustawa o ochronie danych osobowych
(DzU z 2015 r., poz. 2135 ze zm.)

podstawa prawna:

ustawa o przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu
(DzU z 2014 r., poz. 455)